REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
w POZNANIU

Poznań, dnia 9 maja 2025 r.

WK.0911.59.2024

ZWIĄZEK POWIATOWO-GMINNY
"WIELKOPOLSKI TRANSPORT REGIONALNY"
Kancelaria Ogólna
Data wpływu 09 -05- 2025
Ilość załączników .....
Nr ..... podpis .....

Pan
Piotr Hojan
Przewodniczący Zarządu
Związku Powiatowo-Gminnego
„Wielkopolski Transport Regionalny"
w Poznaniu

Wystąpienie pokontrolne

Działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7), informuję o wynikach kompleksowej kontroli gospodarki finansowej Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu obejmującej rok budżetowy 2023, a w miarę potrzeb także inne lata.

Wyniki kontroli wykazały nieprawidłowości i uchybienia opisane w protokole kontroli podpisanym w dniu 27 marca 2025 r., spowodowane nieprzestrzeganiem przepisów prawa, a mianowicie:

I.

1. W zakresie prowadzonych w 2023 roku ksiąg rachunkowych i ewidencji księgowej stwierdzono naruszenie przepisów:
   - ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1634, ze zm., od 4.07.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.),
   - ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm., od 16 stycznia 2023 r. Dz. U. z 2023 poz. 120, ze zm.),
   - rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342),
   - przepisów wewnętrznych

   a mianowicie:

   1) w księgach Związku prowadzono jedno konto analityczne o symbolu 133-01 pomimo, że jednostka posiadała cztery rachunki bankowe, z których dwa na 31.12.2023 r. wykazywały salda.
      Powyższe dotyczyło następujących rachunków:
      a) rachunek bieżący nr 49 1130 […] 0001 - saldo na 31.12.2023 r. 1.675.739,49 zł,
      b) rachunek pomocniczy nr 92 1130 […] 0003 (Dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Połączeń Autobusowych) – saldo na 31.12.2023 r. 0,00 zł (ewidencyjnie w księgach Biura 136-04),
      c) rachunek pomocniczy nr 65 1130 […] 0004 (Dofinansowanie projektu – Polski Ład) – saldo na 31.12.2023 r. 224.834,08 zł (ewidencyjnie w księgach Biura 136-06),

d) rachunek pomocniczy nr 38 1130 [...] 0005 (Dofinansowanie – Polski Ład) – saldo na 31.12.2023 r. 0,00 zł.

Zapisy ujęte w 2023 roku na tym koncie nie odzwierciedlają operacji gospodarczych wynikających z wyciągów bankowych, a obroty i salda nie są zgodne z saldami rachunków bankowych.

Konsekwencją tak prowadzonej ewidencji jest brak możliwości ustalenia zgodności pomiędzy stanem środków pieniężnych na danym rachunku bankowym wynikającym z zawiadomień przesłanych przez bank a stanem ewidencji księgowej prowadzonej dla danego rachunku bankowego na koncie 133.

Powyższe stanowiło naruszenie:

- art. 24 ust. 1 w związku z ust. 2 i 4 ustawy o rachunkowości,
- zasad funkcjonowania konta 133 - „Rachunek budżetu" określonych w „Planie kont dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego" będącym załącznikiem nr 2 do rozporządzenia oraz w przepisach wewnętrznych jednostki,

2) opisy do:
   a) konta 130 „Rachunek bieżący jednostki",
   b) konta 222 „Rozrachunki z tytułu dochodów budżetowych",
   c) konta 223 „Rozrachunki z tytułu wydatków budżetowych"

- zawarte w „Dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości" będącej załącznikiem nr 1 do uchwały nr IX/40/I/2021 Zarządu Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie: przyjęcia dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości Związku Powiatowo-Gminnym „Wielkopolski Transport Regionalny" zawierały rozwiązania księgowe przewidziane do stosowania w przypadku, gdy wydatki Biura Związku realizowano by z rachunku bieżącego jednostki, a nie bezpośrednio z rachunku budżetu Związku.

Opis do konta 130 „Rachunek bieżący jednostki" w przeważającym zakresie stanowił powielenie zapisów zawartych w „Planie kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych" będącym załącznikiem nr 3 do rozporządzenia, w tym wskazane w opisie rozwiązania księgowe odnosiły się do sytuacji ewidencjonowania operacji związanych z uzyskanymi dochodami i zrealizowanymi wydatkami w sytuacji posiadania przez jednostkę odrębnego rachunku bądź rachunków, natomiast zarówno w okresie objętym kontrolą, jak i w czasie trwania czynności kontrolnych Biuro Związku realizowało dochody i wydatki bezpośrednio z rachunku bieżącego budżetu Związku.

W konsekwencji powyższego w księgach Związku oraz Biura Związku dokonywano zapisów na kontach 222 i 223, pomimo, że Biuro nie dysponowało wyodrębnionym w banku rachunkiem bankowym służącym do realizacji dochodów i wydatków oraz rozliczeń z tytułu podatku od towarów i usług, a korzystało bezpośrednio z rachunku bankowego Związku, oznaczonego w ewidencji księgowej jako konto 133 „Rachunek budżetu".

Ustalono, że ewidencję wpływu dochodów na podstawie wyciągu bankowego ujmowano:

- zapisem na stronie Wn konta 133 oraz na stronie Ma konta 222,
- jednocześnie w ewidencji Biura zapisem na stronie Wn konta 130 oraz na stronie Ma konta 221,
- a także, pomimo, że nie nastąpiło fizyczne przekazanie w formie przelewu na stronie Wn konta 222 oraz na stronie Ma konta 130 (przekazanie dochodów).

Natomiast przelew wydatków za usługi, materiały ujmowano na podstawie wyciągu bankowego:

- zapisem na stronie Wn konta 223 oraz na stronie Ma konta 133,
- w ewidencji Biura zapisem na stronie Wn konta 201 oraz na stronie Ma konta 130,
- a także na stronie Wn konta 130 oraz na stronie Ma konta 223 (przelew środków na wydatki bez fizycznego przelewu).

Powyższe stanowiło naruszenie:

- art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a oraz ust. 2 ustawy o rachunkowości,
- § 19 ust. 2 rozporządzenia, zgodnie z którym plany kont zawarte w rozporządzeniu stanowią podstawę do opracowania zakładowego planu kont jednostki,
- zasad funkcjonowania wyżej wskazanych kont zawarte w:
  - „Planie kont dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego" będącym załącznikiem nr 2 do rozporządzenia,
  - „Planie kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych" będącym załącznikiem nr 3 do rozporządzenia,

3) w 2023 roku do ewidencjonowania operacji gospodarczych stosowano konta, które nie były przewidziane w wykazie kont dla Biura Związku określonym w zakładowym planie kont.

   Powyższe dotyczyło:

   a) konta 202 (brak nazwy), które wykazywało obroty w wysokości 5.491,69 zł,
   b) konta 870 „Podatki i obciążenia wyniku finansowego", które wykazywało obroty Wn i Ma w wysokości 19.071,00 zł,
   c) konta 980 „Plan finansowy wydatków", które w 2023 roku wykazywało obroty Wn w wysokości 22.375.612,05 zł i obroty Ma w wysokości 20.448.609,19 zł,

   Stanowiło to naruszenia:

   - art. 4 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości,
   - art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości,

4) księgi rachunkowe Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" jako organu i Biura Związku jako jednostki budżetowej prowadzono w jednej księdze oznaczonej „Związek Powiatowo-Gminny Wielkopolski Transport Regionalny".

   W ramach księgi wyodrębniono dziennik dla Budżetu Związku oraz dla Biura (Wydruki oznaczone jako Biuro Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny").

   Powyższe działanie narusza art. 4 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości, przepisy rozporządzenia oraz obowiązujących zasad (polityki) rachunkowości wprowadzonych uchwałą nr IX/40/I/2021 Zarządu Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" z dnia 16 grudnia 2021 r. z których jednoznacznie wynika, że dla organu oraz Biura Związku wprowadza się odrębne plany kont i w konsekwencji winno prowadzić się oddzielne księgi rachunkowe,

5) naruszono zasady funkcjonowania kont określone w rozporządzeniu oraz w załączniku nr 1 do Dokumentacji Zasad Rachunkowości w Związku Powiatowo-Gminnym „Wielkopolski Transport Regionalny", a mianowicie:

   a) na koncie 133 „Rachunek budżetu" pod datą 31.12.2023 r. dokonano w księgach rachunkowych zapisów na podstawie polecenia księgowania.

      Ustalono, że:

      - poleceniem księgowania nr 207 pod datą 31.12.2023 r. dokonano zapisów na stronie Wn konta 141-01 oraz na stronie Ma konta 133 w kwocie 1.389.730,51 zł,

- poleceniem księgowania nr 510 pod datą 31.12.2023 r. dokonano zapisów na stronie Wn konta 133 w kwocie 1.389.730,51 zł oraz na stronie Ma konta 141-01 w kwocie 1.389.730,51 zł.

Stanowiło to naruszenie zasad funkcjonowania tego konta, zgodnie z którymi zapisy na koncie 133 są dokonywane na podstawie dokumentów bankowych, w związku z czym musi zachodzić zgodność zapisów między jednostką a bankiem,

b) do kont 901 „Dochody budżetu" i 902 „Wydatki budżetu" nie prowadzono ewidencji szczegółowej według podziałek klasyfikacji budżetowej pomimo, że w przepisach wewnętrznych:
   - przy opisie do konta 901 „Dochody budżetu" zapisano, że ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 901 powinna umożliwiać ustalenie stanu poszczególnych dochodów według podziałek planu finansowego,
   - przy opisie do konta 902 „Wydatki budżetu" wskazano, że ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 902 powinna umożliwiać ustalenie stanu poszczególnych wydatków budżetu według podziałek klasyfikacji budżetowej.

   Główna księgowa wyjaśniła, że: *„[...] funkcjonowanie Związku różni się w swojej istocie od typowych jednostek samorządu terytorialnego, które realizują swoje zadania przy pomocy urzędów innych jednostek i zakładów budżetowych zastosowano pewne uproszczenia w księgowaniach. Związek prowadzi gospodarkę finansową tylko i wyłącznie przy pomocy biura Związku, a plan finansowy Związku jest planem biura. Księgowania dochodów i wydatków przez cały rok budżetowy realizowane są jednostce Biuro a sporządzane sprawozdania budżetowe odzwierciedlają stan dochodów i wydatków Związku. Księgowania na kotach 901 „Dochody budżetu" i 902 „Wydatki budżetu" są realizowane na koniec roku dla właściwego obrazu zrealizowanych dochodów i wydatków planu finansowego Związku",*

c) konto pozabilansowe 991 „Planowane dochody budżetu" na 31.12.2023 r. wykazywało saldo Wn w wysokości 20.050.611,00 zł, a zgodnie z rozporządzeniem konto 991 „Planowane dochody budżetu" nie wykazuje salda, ponieważ pod datą ostatniego dnia roku budżetowego sumę równą saldu konta ujmuje się na stronie Wn konta 991,

d) konto pozabilansowe 992 „Planowane wydatki budżetu" na 31.12.2023 r. wykazywało saldo Ma w wysokości 20.050.611,00 zł, a zgodnie z rozporządzaniem konto 992 nie wykazuje salda, ponieważ pod datą ostatniego dnia roku budżetowego sumę równą saldu konta ujmuje się na stronie Ma konta 992.

   Główna księgowa wyjaśniła, że: *„w 2023 roku błędnie księgowano plan dochodów na kontach pozabilansowych 991 i 992 tj. plan zwiększenia księgowano na koncie 991 po stronie Wn, zamiast po stronie Ma i odwrotnie na koncie 992.*

   Konta pozabilansowe pełnią funkcje pomocniczą i jest to narzędzie księgowe służące do rejestrowania i śledzenia praw oraz zobowiązań. Wykorzystywany do ewidencji księgowej program umożliwia wprowadzenie planu i jego zmian w dedykowanych do tego celu formatkach a plan Biura Związku stanowi jednocześnie plan Związku.

   Zapisy na kontach 991 i 992 stanowią jedynie formalność będącą spełnieniem zapisów rozporządzenia i nie mają wpływu na rzetelność sporządzanych w Związku sprawozdań.

   Pragnę zapewnić, że dołożę wszelkiej staranności by podobna sytuacja nie powtórzyła się w przyszłości.",

e) konto 870 „Podatki i obciążenia wyniku finansowego" wykazywało w 2023 roku obroty Wn i Ma w wysokości 19.071,00 zł.

   Konto nie zostało wskazane w obowiązującym planie kont w Związku natomiast z rozporządzenia wynika, że konto to występuje w jednostkach budżetowych

prowadzących działalność oświatową, więc nie powinno wystąpić w ewidencji Biura Związku,

f) konto 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych" w 2023 roku wykazywało obroty Wn w wysokości 22.375.612,05 zł i obroty Ma w wysokości 20.448.609,19 zł a na 31.12.2023 r. saldo Wn 6.006.252,43 zł i saldo Ma 4.079.249,57 zł pomimo, że z rozporządzenia wynika, że konto 980 nie wykazuje na koniec roku salda.
Ponadto ustalono, że sposób ewidencji planu finansowego na koncie 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych" nie pozwala na porównanie obrotów z faktycznym planem finansowym Biura Związku i nie może stanowić podstawy do sporządzenia jednostkowego sprawozdania budżetowego Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych w zakresie kol. 5 Plan (po zmianach).
Konto nie zostało wskazane w obowiązującym w Biurze Związku planie kont,

g) umorzenie wartości niematerialnych i prawnych o wartości 449,90 zł (PK nr 38 z 2.02.2023 r. ujęte na stronie Wn konta 401 oraz na stronie Ma konta 071) zaksięgowano w księgach rachunkowych nieprawidłowo na koncie 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych" zamiast na koncie 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych".
Główna księgowa złożyła następujące wyjaśnienie: *„Umorzenie wartości niematerialnych i prawnych o wartości 449,90 zł (PK nr 38 z 02.02.2023 r. - Wn 401 Ma 071) zaksięgowano w księgach rachunkowych na koncie 071 „ Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych" zamiast na koncie 072 - "Umorzenie pozostałych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych" w wyniku oczywistej pomyłki.",*

h) ustalono, że „korektę składki" należnej od jednostek samorządu terytorialnego - członków Związku ujmowano w księgach na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" zapisem ujemnym na stronie Wn konta 221 i na stronie Ma konta 740 lub na stronie Wn konta 221 i na stronie Ma konta 720.
Stanowiło to naruszenie zasad funkcjonowania tych kont opisane w obowiązującym planie kont oraz w rozporządzeniu.
W obowiązującym planie kont dla Związku przy opisie konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" wskazano, że: *„na stronie Wn konta 221 ujmuje się ustalone należności z tytułu dochodów budżetowych i zwroty nadpłat.*
Na stronie Ma konta 221 ujmuje się wpłaty należności z tytułu dochodów budżetowych oraz odpisy (zmniejszenia) należności.",

i) na koncie 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich" prowadzono ewidencję rozrachunków dotyczących dotacji otrzymanych, a mianowicie:
   - kwota 224.834,08 zł stanowiąca niewykorzystaną dotację na rekompensatę ulg ustawowych otrzymaną z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w klasyfikacji 600-60004-2330 została zaksięgowana na koncie 224-06,
   - kwota 31.087,05 zł stanowiąca niewykorzystane środki z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych w klasyfikacji 600-60004-2170 została zaksięgowana na koncie 224-04.

   Konto 224 na 31.12.2023 r. wykazywało saldo Ma w wysokości 255.921,13 zł.
   Było to niezgodne z opisem do konta zawartym w rozporządzeniu oraz w obowiązującej polityce rachunkowości.
   Przepisy rozporządzenia wskazują, że konto 224 służy do ewidencji rozliczenia przez organ dotujący udzielonych dotacji budżetowych, a także do ewidencji rozliczenia

przez instytucje zarządzające i pośredniczące płatności z budżetu środków europejskich. Konto 224 to konto rozliczeniowe i na koniec okresu nie wykazuje salda, gdyż w ciągu okresu następuje rozliczenie operacji gospodarczych ujmowanych na tym koncie.

Związek w 2023 roku nie udzielał żadnych dotacji, które podlegałyby ewidencji na koncie 224.

Główna księgowa wyjaśniła, że: *„w tym przypadku zastosowania konto jako 224 - "Rozrachunki budżetu", ponieważ środki z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych oraz z dotacji z Urzędu Marszałkowskiego mają charakter dotacyjny.",*

j) odpis aktualizacyjny wartości udziałów do wysokości kapitału spółki PKS S.A w wysokości 248.484,81 zł ujęto w księgach na podstawie polecenia księgowania nr 504 z 31.12.2023 r. zapisem na stronie Wn konta 761 „Pozostałe koszty operacyjne" oraz na stronie Ma konta 030 „Długoterminowe aktywa finansowe".

Stanowiło to naruszenie zasad funkcjonowania kont 761 i 030 określonych w rozporządzeniu i przepisach wewnętrznych.

Do ewidencji odpisów aktualizujących długoterminowe aktywa finansowe służy konto 073 „Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe" na którym dokonanie odpisu ujmuje się po stronie Ma w korespondencji ze stroną Wn konta 751 „Koszty finansowe".

Główna księgowa złożyła następujące wyjaśnienie: *„Poleceniem księgowania nr 504 z 31.12.2023 r. w księgach Związku dokonano zapisu Wn 761 Ma 030 na kwotę 248.484,81 zł o treści „odpis aktualizacyjny wartość udziałów do wysokości kapitału spółki PKS S.A" i w związku z tym pomniejszono wartość nominalną akcji na koncie 030 „Długoterminowe aktywa finansowe" odpisując w koszty operacyjne na koncie 761 bo zgodnie z art.28 ust. 1 pkt 3 Ustawy z dnia 29 września o rachunkowości aktywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w sposób nast.: cyt. „udziały w innych jednostkach oraz inne niż wymienione w pkt 1a inwestycje zaliczone do aktywów trwałych – według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia – jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności; wartość w cenie nabycia można przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art. 35 ust. 4;"*
Powyższe zalecił biegły księgowy w czasie badania sprawozdania finansowego za 2022 rok.",

6) w Zakładowym Planie Kont dla Biura Związku ujęto konta niewystępujące w biurach związków. Ponadto konta te były wykorzystywane do ewidencji operacji gospodarczych, co pozostawało w sprzeczności z ich przeznaczeniem i opisem wskazanym w rozporządzeniu oraz przepisach wewnętrznych, a mianowicie:
   a) na koncie 136 „Rachunek państwowych funduszy celowych" zamiast na koncie 130 „Rachunek bieżący jednostki" prowadzono ewidencję dochodów budżetowych otrzymanych z:
      - Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych – klasyfikacja budżetowa dział 600, rozdział, 60004, § 2170 – dochody w wysokości 4.116.205,02 zł,
      - tytułu dotacji – rekompensaty z tytułu ulgowych przejazdów w publicznym transporcie drogowym – klasyfikacja budżetowa dział 600, rozdział, 60004, § 2330 – dochody w wysokości 1.489.384,02 zł.

   Zgodnie z rozporządzeniem oraz przepisami wewnętrznymi Związku: *„Konto 136 służy do ewidencji środków pieniężnych państwowych funduszy celowych znajdujących się na rachunku bankowym funduszu"*,

b) na koncie 740 „Dotacje i środki na inwestycje" zamiast na koncie 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych" ewidencjonowano przypis wpłat wkładu własnego gmin i powiatów na zakup autobusów w klasyfikacji: dział 600, rozdział, 60004, § 6650.
Konto wykazywało w 2023 roku obroty Ma w wysokości 2.680.377,00 zł (przypisy składek) i obroty Wn w wysokości 2.680.377,00 zł (przeksięgowanie konta pod datą 31.12.2023 r. – na stronie Wn konta 740 oraz na stronie Ma konta 720).
Zgodnie z rozporządzeniem oraz przepisami wewnętrznymi Związku: *„Konto 740 służy do ewidencji dotacji otrzymanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz innych środków na finansowanie działalności podstawowej samorządowych zakładów budżetowych oraz środków pieniężnych przeznaczonych na inwestycje gromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym państwowych i samorządowych jednostek budżetowych prowadzących działalność oświatową."*,

7) ustalono, że na dzień 18.03.2025 r. poszczególne miesiące w księgach rachunkowych 2024 roku nie zostały zamknięte pomimo, że za każdy miesiąc (oraz kwartał) sporządzono sprawozdania budżetowe.
Niezamknięcie poszczególnych okresów w księgach rachunkowych po sporządzeniu sprawozdania rodzi wątpliwość co do ich rzetelności, ponieważ występuje ciągła możliwość zmiany zapisów (nawet po roku), co miało miejsce podczas kontroli w szczegółowo opisanym w protokole przypadku.
Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. A jak ujmuje to art. 24 ust. 5 ustawy o rachunkowości, księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeśli m.in. zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej są sporządzane przynajmniej za poszczególne okresy sprawozdawcze, nie rzadziej niż na koniec miesiąca.
Art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości wyjaśnia, że w przypadku stwierdzenia błędów w zapisach, można je poprawić, niemniej poprawki nie mogą nastąpić po zamknięciu miesiąca.
Zgodnie z wymogiem bieżącego prowadzenia ksiąg rachunkowych, o którym mowa w art. 24 ust. 5 ustawy o rachunkowości co najmniej na koniec każdego miesiąca czyli każdego poszczególnego okresu sprawozdawczego, sporządza się zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej. Przed zamknięciem miesiąca, o czym była mowa wyżej, należy dokonać poprawek stwierdzonych błędów w zapisach. Odstępstwo od tej reguły wskazuje art. 25 ust. 2 ustawy o rachunkowości, stanowiący, że w przypadku ujawnienia błędów po zamknięciu miesiąca lub w razie prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera, dozwolone są korekty przez wprowadzenie do ksiąg rachunkowych dowodu zawierającego korekty błędnych zapisów, dokonywane tylko zapisami dodatnimi albo tylko ujemnymi.
Główna księgowa wyjaśniła, że: *„w trakcie trwania kontroli zweryfikowano i poprawiono błędne księgowania zwrotów środków porzez przeksięgowanie z konta 221-04-600-60004-2170-059 — Urząd Wojewódzki na koto 224-02 Rozrachunki budżet FRPA kwoty 31087,05 oraz poprawiono bilans otwarcia i przeksięgowano kwotę 224.834,08 zł na koto 224-06 Rozliczenie dotacji Urząd Marszałkowski, tak by zamknąć rozrachunki (kwoty zostały zwrócone właściwym Organom) i doprowadzić do zgodności bilans otwarcia 2024 z bilansem zamknięcia 2023. Kontrola odbywa się w czasie przygotowywania sprawozdań finansowych, przed weryfikacją sald a zakres kontroli bardzo szeroki i niemożliwy do obsłużenia przez jedną osobę, nie pozostawiający czasu na bieżąc pracę."* oraz że: *„System księgowy nie wymusza zamknięcia miesięcy, zamknięcia dokonuję po sporządzeniu sprawozdań finansowych jako biuro Związku."*,

8) przedłożone polecenie księgowania PK nr 509 z 31.12.2023 r. zawierające 6 operacji księgowych na sumę 38.619.286,15 zł oraz polecenie księgowania PK nr 508 z 31.12.2023 r. zawierające 33 pozycje operacji księgowych na sumę 37.005.395,70 zł nie zawierały informacji, czego dotyczą wyszczególnione dekretacje.
Wyżej wymienione dokumenty księgowe wprowadzono do ksiąg rachunkowych również bez podania treści operacji gospodarczych, co potwierdza wydruk z dziennika za grudzień 2023 r.
Wystawione przez Związek dokumenty księgowe - wymienione polecenia księgowania nie spełniały wymogów dowodów księgowych określonych w ustawie o rachunkowości oraz w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych obowiązującej w Związku.
W § 4 Instrukcję obiegu dokumentów finansowo – księgowych Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" stanowiącej załącznik nr 4 do Dokumentacji (polityki) rachunkowości wskazano, że polecenie księgowania stanowi dowód księgowy wewnętrzny. Natomiast w § 5 Instrukcji zapisano między innymi, że dowód musi zawierać opis operacji - zdarzenia gospodarczego, który powinien być wyczerpujący tak, aby było możliwe prawidłowe zakwalifikowanie ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach,

9) ustalono, że na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" poleceniem księgowania nr 491 z 30.12.2023 r. dokonano zapisów w księgach rachunkowych jednostronnym zapisem ujemnym i dodatnim.
Stanowiło to naruszenie art. 15 ust. 1 zdanie drugie ustawy o rachunkowości, który mówi, że: *„na kontach księgi głównej obowiązuje ujęcie zarejestrowanych uprzednio lub równocześnie w dzienniku zdarzeń, zgodnie z zasadą podwójnego zapisu"*.
Ponadto ustalono, że wyżej wymienione polecenie księgowania nie zawiera treści dokonywanych operacji.
Główna księgowa wyjaśniła, że: *„PK 491 dotyczy przeksięgowania składek przez określonych uczestników i ma charakter porządkujący wpłaty składek. Dokonano przeksięgowania składek między pracą przewozową o kosztami biura. Przeksięgowania dokonano w trakcie weryfikacji sald, poszczególnych kont należności. Korekta zmniejszenia lub zwiększenia rozrachunków wynikała między innymi z tego, że np. Powiat Kościański konto 221-02-600-60004-2900-004 i konto 221-02-750-75095-2900-004 nie uznawał not wystawianych przez Związek i wpłacał według własnego uznania 1/4 należnej rocznej składki, ponad to składki dla poszczególnych członków w ciągu roku nie są stałe i tak np. Gmina Kórnik konto 221-02-600-60004-2900012 i konto 221-02-750-75095-2900-012 uchwałą z Uchwałą Zgromadzenia nr x11/87/1/2023 19 października 2023 zmniejszono plan na pracę przewozową 0 110 013,00 w wyniku zmiany powstała nadpłata a zwiększono tą sama uchwałą składkę na utrzymanie biura o kwotę 14 616,00 zł w sumie na koniec 2023 roku na rozliczeniach składki z tytułu pracy przewozowej widniała nadpłata w kwocie 43 273,00 zł. podobnie Gmina Mosina konto 22102-600-60004-2900-015 i konto 221-02-750-75095-2900-015 uchwałą z Uchwałą Zgromadzenia nr XII/87/I/2023 19 października 2023 zmniejszono plan na pracę przewozową 8.843,00 zł zwiększono składkę na utrzymanie biura 0 1923,00 zł w wyniku zastosowanej korekty saldo na kosztach biura wyniosło 0,00 zł a na składce na pracę przewozową nadpłatą w kwocie 3743,00 itd. Według załączonego zestawienia. W związku z tym, że uchwałą o ostateczniej wysokość składek zmieniana jest tylko wartość składki na pracę przewozową zostało dokonane przeksięgowanie składek tak by ewentualne nadpłaty lub niedopłaty rozliczane były na składkach z tego tytułu.",*

10) kontrola ustaliła, że na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" przypisu składek członkowskich dokonywano na podstawie poleceń księgowania zamiast na podstawie not księgowych, które zostały wystawione członkom Związku w celu obciążenia ich i wskazania wysokości należnych składek do zapłaty.
Ustalono, że w księgach Biura podstawą ewidencji były sporządzane polecenia księgowania, które zawierały dane odnośnie ustalonych składek członkowskich na podstawie podejmowanych uchwał Związku w sprawie planu finansowego i jego zmian. Natomiast wystawione noty księgowe były wysyłane do członków Związku i stanowiły podstawę do zapłaty.
Jak ustaliła kontrola wystawione przez Związek na 31.12.2023 r. potwierdzenia sald do członków Związku w większości nie zostały potwierdzone, co do wysokości należności lub nadpłat.
Przyczyną było ujęcie w ewidencji na kontach członków Związku korekty wysokości składek na podstawie polecenia księgowania (rozliczające składki za rok ubiegły) bez jednoczesnego wystawienia odpowiednio not obciążeniowych bądź uznaniowych wobec członków Związku, którzy tym samym nie mieli możliwości ujęcia takich samych wysokości zobowiązań lub należności jak Związek w swoich księgach rozrachunkowych.
Powyższe naruszało przepisy wewnętrzne ustalone w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych, gdzie nota księgowa została wskazana jako dokument księgowy i powinna stanowić podstawę dokonania przypisu, bądź odpisu należności z tytułu składki członkowskiej na koncie 221,

11) do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego nie wprowadzono, w postaci zapisu każdego zdarzenia, które nastąpiło w tym okresie, a mianowicie:
   a) zakup czterech autobusów w ramach realizacji zadania inwestycyjnego, dostawa niskoemisyjnych autobusów międzymiastowych klasy II z napędem hybrydowym pn. „Poprawa ekologiczności regionalnego transportu drogowego poprzez zakup taboru autobusowego zasilanego gazem ziemnym lub z napędem hybrydowym" przyjęto na stan środków trwałych poleceniem księgowania nr 506 z dnia 18.12.2023 r. i zaksięgowano pod datą 31.12.2023. Protokół odbioru technicznego pojazdów został sporządzony w dniu 23.10.2023 r. Z protokołu wynika, że pojazdy są kompletne, sprawne, należycie wykonane zgodnie z umową, zasadami rzetelnej wiedzy technicznej, obowiązującymi przepisami prawa oraz odpowiednimi normami, zdolne do użycia zgodnie z przeznaczeniem,
   b) w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego jeden z oferentów dokonał wpłaty wadium w dniu 13.04.2023 r. w kwocie 350.000,00 zł, co potwierdza wyciąg bankowy rachunku depozytowego: wadia, zabezpieczenia należytego wykonania umów z dnia 13.04.2023 r. Zwrotu wadium wniesionego w pieniądzu dokonano w dniu 15.06.2023 r. w kwocie 350.000,00 zł.
   Operacje te nie zostały ujęte w księgach rachunkowych Biura Związku „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu.
   Główna księgowa złożyła następujące wyjaśnienie: *„Wyciągi bankowe nie zostały zaksięgowane z powodu błędu ludzkiego (przeoczenia) na rachunku bankowym dedykowanym wadiom i depozytom były to jedyne operacje, niemające wpływu na sprawozdawczość. Nie był to efekt celowego działania bądź zaniechania. Dołożę wszelkiej staranności by w przyszłości nie doszło do podobnej sytuacji.",*
   c) polecenia wyjazdu służbowego Nr 1/I/2023, Nr 2/I/2023, Nr 3/I/2023 rozliczone przez pracownika w dniu 23.01.2023 r. oraz polecenie wyjazdu służbowego Nr 5/I/2023 rozliczone przez pracownika w dniu 26.01.2023 r. ujęto w kosztach PK z dnia 2.02.2023 r.,

d) fakturę nr 02/2023 z dnia 13.01.2023 r. (data wpływu do Związku 16.01.2023 r.) na kwotę 30,00 zł za postój samochodem służbowym na parkingu w dniu 13.01.2023 r. ujęto w kosztach PK z dnia 2.02.2023 r.

Powyższe działania naruszały:

- art. 24 ust. 1 w związku z ust. 2 ustawy o rachunkowości, z których wynika obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych tak, aby dokonywane w nich zapisy odzwierciedlały stan rzeczywisty,
- art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości stanowiący, że: *„do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym"* w związku z § 26 ust. 2 rozporządzenia, stanowiącym, że: *„okresem sprawozdawczym jest miesiąc"*,

12) w księgach rachunkowych Biura Związku „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu nie prowadzono ewidencji pozabilansowej wadiów i zabezpieczeń należytego wykonania umowy wnoszonych przez wykonawców w gwarancjach bankowych, gwarancjach ubezpieczeniowych i poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2022 r. poz. 2080, ze zm., od 10.03.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 462, ze zm.).

W zakładowym planie kont Biura Związku „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu nie przewidziano konta pozabilansowego do ewidencji otrzymanych od kontrahentów zabezpieczeń wniesionych w firmie gwarancji i poręczeń.

W sprawie księgowania wadiów i zabezpieczeń Główna Księgowa złożyła następujące wyjaśnienie: *„Gwarancja bankowa nie została zaksięgowana na kontach w ewidencji księgowej gdyż nie została przekazana do księgowości w tym celu. Nie posiadałam wiedzy o takiej formie zabezpieczenia gdyż nie byłam członkiem komisji przetargowej, a powiedziano mi, że jest to gwarancja ubezpieczeniowa. Moja rola w trakcie postępowania ograniczyła się do przesłania potwierdzenia z rachunku bankowego o wpłacie wadium w formie pieniężnej."*,

13) ustalono, że wydatków z tytułu realizacji zakupów inwestycyjnych realizowanych przez Związek Powiatowo-Gminny „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu nie ujmowano na koncie 810 „Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje" w korespondencji z kontem 800 „Fundusz jednostki".

Powyższe jest niezgodne z „Planem kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych" będącym załącznikiem nr 3 do rozporządzenia oraz Planem Kont Biura Związku stanowiącym załącznik nr 1 do Dokumentacji Zasad Rachunkowości w Związku Powiatowo-Gminnym „Wielkopolski Transport Regionalny",

14) ustalono, że do wartości początkowej środków trwałych (czterech zakupionych autobusów) przyjęto wydatki poniesione na podstawie:

a) polis ubezpieczenia komunikacyjnego OC wykupionych na okres od 22.11.2023 r. do 21.11.2024 r. na kwotę 11.060,00 zł,
b) deklaracji na podatek od środków transportowych złożonej w dniu 6.12.2023 r. Prezydentowi Miasta Poznania na kwotę 233,00 zł.

Powyższe było niezgodne z:

- art. 28 ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 2 ustawy o rachunkowości,
- art. 16g ust. 1 pkt 1 w związku z art. 16g ust. 3 ustawy z dnia15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2587, ze zm., od dnia

29.12.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 2805, ze zm.) stanowiącymi, że za wartość początkową środków trwałych uważa się - w razie odpłatnego nabycia - cenę ich nabycia, którą jest kwota należna zbywcy, powiększona o koszty związane z zakupem naliczone do dnia przekazania środka trwałego do używania, a w szczególności o koszty transportu, załadunku i wyładunku, ubezpieczenia w drodze, montażu, instalacji i uruchomienia programów oraz systemów komputerowych, opłat notarialnych, skarbowych i innych, odsetek, prowizji.

Cena ubezpieczenia komunikacyjnego OC oraz podatek od środków transportowych nie zwiększają wartości początkowej środka trwałego, ponieważ stanowią one wydatki eksploatacyjne związane z używaniem samochodu, nawet jeżeli zostały poniesione przed wprowadzeniem samochodu do ewidencji środków trwałych.

Główna księgowa złożyła następujące wyjaśnienie: *„Zgodnie ze Standardu Rachunkowości nr 11 "Środki trwałe" cyt.*

Kompletność i zdatność do użytkowania

4.14. Składnik majątku może być uznany za środek trwały tylko wtedy, gdy jest zdatny do użytkowania. Warunkiem wstępnym uznania składnika majątkowego za zdatny do użytkowania jest jego kompletność.

4.15. Środek trwały uznaje się za zdatny do użytkowania, jeżeli jest kompletny i jednocześnie spełnia:

a) wymogi prawne przewidziane w przepisach regulujących szczególne warunki jakie muszą spełniać określone kategorie środków trwałych, aby zostały dopuszczone do użytkowania,

b) wymogi wewnętrzne polegające na jego dostosowaniu do miejsca i warunków funkcjonowania, zgodnie z wymaganiami jednostki (np. agregat produkcyjny został posadowiony na fundamencie i podłączony do systemu wentylacji funkcjonującego w przedsiębiorstwie).

Zdatność do użytkowania powinna być potwierdzona odpowiednim dokumentem odbioru, ewentualnie po przeprowadzeniu stosownych prób.

Pkt standardów mówi:

4.22. Wielu kategorii środków trwałych dotyczą odrębne przepisy prawa, które wyznaczają możliwości lub warunki ich użytkowania2). W przypadku przedmiotów, które dla uznania ich za zdatne do użytkowania wymagają spełnienia wymogów prawnych jednostka może uznać je za środki trwałe dopiero po spełnieniu tych wymogów. W przypadku, kiedy spełnienie wymogów wymaga potwierdzenia odpowiednimi dokumentami - dopiero po uzyskaniu tych dokumentów (w tym decyzji, certyfikatów, atestów, pozwoleń) lub dopiero po ich uprawomocnieniu, jeśli nie następuje ono jednocześnie z wydaniem dokumentu.

Na podstawie powyższych wytycznych uznano, że ubezpieczenie oc jest niezbędnym warunkiem do oddania autobusów do użytkowania, gdyż żaden pojazd nie może poruszać się po drodze bez takiego ubezpieczenia, jest to wymóg prawny: zgodnie z ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - Ubezpieczenia obowiązkowe, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny i Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Dziennik Ustaw Dz.U.2023.2500 t.j.

[...]

W związku z powyższym poniesione pierwszy raz opłaty takie jak: podatek drogowy, opłata rejestracyjna oraz ubezpieczenie zostały wliczone w wartość początkową środków trwałych, bez ich poniesienia autobusy nie spełniają wymogów prawnych umożliwiających ich użytkowanie.

Moim zdaniem nie znajduje w tym przypadku zastosowania cyt. „Wartość początkową samochodu będącego środkiem trwałym zwiększają koszty jego ubezpieczenia w drodze. Natomiast koszty pozostałych ubezpieczeń nie stanowią wydatków związanych z transakcją jego zakupu i nie są elementem składowym jego wartości początkowej", bo z treści wynika, że dotyczy samochodu a nie autobusu, który z definicji służy do przewozu osób trzecich.",

15) na wszystkich kontrolowanych fakturach i innych dokumentach stanowiących podstawę zapłaty stwierdzono brak adnotacji o dokonaniu zapłaty.
Było to niezgodne z § 7 pkt 18 załącznika nr 1 do Dokumentacji Zasad Rachunkowości Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" stanowiącym, że: *„na zrealizowanych (zapłacone przelewem) dowodach umieszcza się klauzulę: Płatne przelewem, dnia ....., podpis pracownika", która uniemożliwia powtórne zrealizowania tego samego dowodu. W przypadku niezrealizowania zatwierdzonego dokumentu (np. z powodu braku środków na rachunku bankowym), ponowna realizacja możliwa jest na podstawie sporządzonego przez upoważnionego pracownika wydruku z systemu bankowości elektronicznej, potwierdzającego niezrealizowanie płatności".*

2. Kontrola sprawozdań budżetowych wykazała naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 144, ze zm.), a mianowicie :
   1) w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania dochodów budżetowych wykazane dane były niezgodne z ewidencją księgową w następującym zakresie:
      a) w kol. 4 „Plan (po zmianach)" wykazano planowane dochody w wysokości 20.679.345,00 zł (dane wykazane w sprawozdaniu są zgodne z uchwałami w sprawie planu Związku według stanu na dzień 31.12.2023 r.) natomiast nie wynikają z ewidencji konta 991 „Plan dochodów budżetowych",
      b) w kol. 10 „nadpłaty" wykazano kwotę 122.275,00 zł natomiast konto 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" na 31.12.2023 r. wykazuje saldo Ma w wysokości 120.725,00 zł. Pomiędzy danymi wykazanymi w sprawozdaniu a ewidencją wystąpiła różnica w wysokości 1.550,00 zł (w sprawozdaniu wykazano większą kwotę).

      Główna księgowa wyjaśniła, że: *„ na dzień sporządzenia sprawozdania rocznego RB-27S za rok 2023 z ewidencji księgowej wynikały należności wykazane w sprawozdaniu, zmniejszenie należności nastąpiło w wyniku weryfikacji sald i rozliczenia zapłat w systemie finansowo księgowym przy sporządzaniu sprawozdania finansowego.",*
      c) w kol. 7 „Dochody wykonane (wpływy minus zwroty)" wykazano kwotę 19.984.202,81 zł natomiast z ewidencji prowadzonej na kontach 130 i 136 według klasyfikacji budżetowej stwierdzono różnice pomiędzy dochodami wykazanymi w sprawozdaniu a dochodami w ewidencji konta 130 dla następujących klasyfikacji:
         - rozdział 60004, § 2900 - saldo Wn konta wynosi 10.074.656,27 zł, a w sprawozdaniu dla tej klasyfikacji wykazano kwotę 10.044.676,77 zł, różnica wyniosła 29.979,50 zł,
         - rozdział 75095, § 2900 - saldo Wn konta wynosi 1.623.580,50 zł, a w sprawozdaniu dla tej klasyfikacji wykazano 1.653.560,00 zł, różnica wyniosła 29.979,50 zł.

      Ustalono, że dokonano przeksięgowań na kontach 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" dla tych klasyfikacji natomiast nie dokonano stosownych zapisów na kontach 130.

      Główna księgowa wyjaśniła, że: *„przeksięgowania dokonano po złożeniu sprawozdania przy weryfikacji sald, tak jak to wyjaśniałam wczoraj",*

Ponadto kontrola ustaliła, że ewidencję dochodów w księgach Biura prowadzono na kontach 130-02, 136-04 i 136-06 nie zachowując czystości obrotów a dane w sprawozdaniu wynikają z salda wyżej wskazanych kont.

W załączniku nr 1 do Dokumentacji Zasad Rachunkowości w Związku Powiatowo-Gminnym „Wielkopolski Transport Regionalny", w Planie kont dla Biura Związku przy opisie do konta 130 „Rachunek bieżący jednostki" wskazano, że: *„Na koncie obowiązuje zachowanie zasady czystości obrotów, co oznacza, że stosowana technika księgowości ma zapewnić możliwość prawidłowego ustalenia wysokości tych obrotów, oraz niezbędne dane do sporządzania sprawozdań finansowych, budżetowych i innych określonych w odrębnych przepisach."*

Główna księgowa wyjaśniła, że: *„czystość obrotów została zachowana przy księgowaniu a koncie 133, przepisy nie regulują szczegółowo jak należy prowadzić księgowość Związków Powiatowo Gminnych , fikcyjny podział między „Biuro" i „Związek" jako odniesienie do zasad stosowanych przez powiaty będące jednostkami samorządu terytorialnego prowadzi do generowania błędów . Państwo jako RIO posiadacie ponoć wytyczne lecz nie udostępniacie ich. Jeśli zasady przyjęte przez nasz Związek są niewłaściwe, to poprawimy je wg. wskazań kontroli".*

Powyższe naruszało:

- § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia,
- § 3 ust. 1 pkt 4 i 6 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 37 do rozporządzenia,

2) w sprawozdaniu Rb-28S z wykonania wydatków budżetowych wykazane dane były niezgodne z ewidencją księgową w następującym zakresie:
   a) w kol. 5 „Plan (po zmianach)" wykazano kwotę 20.679.345,00 zł (dane wykazane w sprawozdaniu są zgodne z uchwałami w sprawie planu Związku według stanu na dzień 31.12.2023 r.) natomiast porównanie planu z prowadzoną ewidencją na koncie 992 „Plan wydatków budżetowych" oraz na koncie 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych" jest niemożliwe ze względu na sposób prowadzenia ewidencji szczegółowo opisany w protokole z kontroli,
   b) w kol. 7 „Wydatki wykonane" wykazana kwota 18.635.083,34 zł nie wynika z obrotów kont 130 i 136, na których prowadzono ewidencję tylko z salda. Jest to konsekwencją nie dokonywania zapisów czyszczących na kontach wydatków,
   c) w kol. 6 „Zaangażowanie" wykazano kwotę 18.635.083,34 zł, która nie wynika z konta 998 „Zaangażowanie wydatków".

   Ustalono, że obroty Ma nie są zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniu dla klasyfikacji:
   - 998-02-750-75095-4300 - obroty Ma wyniosły 272.026,23 zł, a w sprawozdaniu wykazano 264.010,28 zł – różnica wyniosła 8.015,95 zł,
   - 998-02-750-75095-4420-01 - obroty Ma wyniosły 11.305,24 zł, a w sprawozdaniu wykazano kwotę 11.230,88 zł – różnica wyniosła 74,36 zł,

   d) w kol. 8 „Zobowiązania ogółem" wykazano kwotę 4.591.894,50 zł natomiast z ewidencji księgowej wynika kwota 15.250.178,49 zł. Różnica wyniosła 10.658.283,99 zł.

   W sprawozdaniu Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki, w kol. 8 zobowiązania nie wykazano zobowiązania wynikającego:
   - z konta 201 dla klasyfikacji 60004/6060 w wysokości 10.641.960,00 zł dotyczącego faktury za zakup autobusów nr FV 14/12/2023,

- z konta 225 dla klasyfikacji 75095/4460 w wysokości 16.324,00 zł dotyczącej podatku dochodowego od osób prawnych,
- z kont 225, 229, 231 i 240 dla klasyfikacji 75095/4010 ujęto kwotę 22.918,63 zł, a z sumy zobowiązań ujętych w ewidencji tych kont wynika kwota 22.918,62 zł, różnica wyniosła 0,01 zł.

Ponadto dla klasyfikacji 60004/6060 kwota 4.332.798,00 zł winna być wykazana w kol. 10 „zobowiązania wymagalne (powstałe w roku bieżącym)".

Powyższe dotyczyło:

- faktury Nr 2/11/2023 z dnia 13.11.2023 r. (data wpływu – 14.11.2023 r.) za autobusy marki Iveco typ CBLE4/00 o wartości 2.812.518,00 zł, której termin płatności upłynął 14.12.2023 r.
- faktury Nr 3/11/2023 z dnia 13.11.2023 r. (data – 14.11.2023 r.) za autobus marki Iveco typ CBLE4/00 o wartości 1.520.280,00 zł, której termin płatności upłynął 14.12.2023 r.

W protokole z weryfikacji sald z 20 marca 2024 r. zapisano tylko, że zweryfikowano konto 201-02-600-60004-6060-101 rozrachunki z firmą ABP BUS§COACH, które wykazuje saldo Wn w wysokości 14.974.758,00 zł wynikające z faktury 2/11/2023, 3/11/2023 oraz 14/12/2023.

Ustalono, że faktury 2/11/2023 i 3/11/2023 na dzień 31.12.2023 r. były wymagalne, czego nie zapisano w protokole z weryfikacji.

Główna księgowa wyjaśniła, że: *„na dzień sporządzania sprawozdania RB 28 S stan ewidencji księgowej, był zgodny z danymi wykazanymi w sprawozdaniu. Faktura na 10.641.960,00 zł dotyczącego faktury za zakup autobusów FV 14/12/2023 została mi przekazana po sporządzeniu sprawozdania, czyli po odebraniu i zarejestrowaniu autobusów. Podatek dochodowy od osób prawnych został naliczony, zaksięgowany i odprowadzony do Urzędu Skarbowego w dniu 29 marca 2024 roku. Różnica 1 grosza w wynagrodzeniach wynika z rozliczeń dokonanych w trakcie weryfikacji sald".*

Stanowiło to naruszenie:

- § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia,
- § 8 ust. 4 pkt 2 - 5 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 37 do rozporządzenia,

3) w sprawozdaniu ST o stanie środków na rachunkach bankowych jednostek samorządu terytorialnego na koniec 2023 r. sporządzonym przez Związek Powiatowo-Gminny „Wielkopolski Transport Regionalny" z datą 16.02.2024 r. w pozycji „środki niewykorzystanych dotacji w roku budżetowym" wykazano kwotę 224.834,08 zł, podczas, gdy w ewidencji Budżetu brak jest konta rozrachunkowego 224 „Rozrachunki z budżetem", które wykazywałoby powyższe saldo.

Główna księgowa wyjaśniła, że: *„wykazana kwota dotyczy środków z Urzędu Marszałkowskiego paragraf 2330 „Dotacja celowa otrzymana z od samorządu województwa na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego" i dotyczy rekompensaty ulg ustawowych i zaksięgowane są na koncie 224-06. Środki wpłynęły na rachunek Związku i nie zostały przekazane do PKS w Poznaniu do końca 2023 roku. Umowa z Województwem Wielkopolskim nr DT/IV/102/2023".*

Stanowiło to naruszenie § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia.

3. Kontrola wydatków bieżących w badanej próbie wykazała brak kontrasygnaty głównego księgowego Związku lub osoby przez niego upoważnionej na:

1) umowie o świadczenie pomocy prawnej zawartej w dniu 2 listopada 2022 r. między Związkiem a osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą [...] Kancelaria Radcy Prawnego z siedzibą w Poznaniu,
2) umowie o świadczenie doradztwa zawartej w formie elektronicznej w dniu 24 października 2023 r. między Związkiem a osoba fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą z siedzibą w Luboniu.

Stanowiło to naruszenie:

- art. 48 ust. 3 w związku z art. 72a ust. 2 i art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526, ze zm.).
- Art. 48 ust. 3 ustawy stanowi, że jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań majątkowych do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika powiatu lub osoby przez niego upoważnionej. Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy do gospodarki finansowej związku powiatów stosuje się odpowiednio przepisy o gospodarce finansowej powiatu, a do związku powiatowo-gminnego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące związku powiatów (art. 72a ust. 2 ustawy),
- § 30 ust. 2 Statutu Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2023 r. poz. 444), który stanowi, że: *„Czynność prawna powodująca powstanie zobowiązania finansowego po stronie Związku, wymaga dla swej skuteczności kontrasygnaty głównego księgowego Związku lub osoby przez niego upoważnionej. W razie odmowy kontrasygnaty stosuje się odpowiednio przepisy Ustawy o samorządzie powiatowym i Ustawy o finansach publicznych".*

4. Zapłaty za materiały reklamowe w kwocie 15.100,00 zł dokonano w dniu 27.11.2023 r. na podstawie faktury VAT nr 82/11/2023 z dnia 24.11.2023 r. wystawionej przez Sklepreklamowy24.pl, przed sprawdzeniem pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzeniem do zapłaty przez Dyrektora Biura Związku, co miało miejsce dopiero w dniu 1.12.2023 r.

   Powyższe było niezgodne z art. 53 ust. 1 w związku z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., od 4.07.2023 r. Dz.U. z 2023 r., poz. 1270, ze zm.), z których wynika, że kierownik związku jednostek samorządu terytorialnego jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tego związku w związku z § 6 pkt 5 „Instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" stanowiącej załącznik nr 4 do uchwały Nr IX/40/I/2021 Zarządu Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości w Związku Powiatowo-Gminnym „Wielkopolski Transport Regionalny", w którym określono, iż: *„Ostatecznego zatwierdzenia dokumentu do wypłaty dokonuje Kierownik jednostki".*

   Główna Księgowa wyjaśniła, że: *„wyżej wymieniona faktura wpłynęła na mojego e-maila w dniu 24 listopada 2023 roku i została zapłacona w terminie tj. 27 listopada 2023. Błędnie postawiono na fakturze datę wpływu, to jest data przekazania faktury do osoby opisującej dokument czyli stanowisko administracyjne, w tym dniu faktura została opisana. Przy opisie i zatwierdzeniu papierowym zgodności z planem finansowym, poprawności formalno-rachunkowej i merytorycznej oraz zatwierdzenia do zapłaty powielono błąd. Oświadczamy, że czynności te zostały wykonane w dniu 27 listopada przez główną księgową, która sprawdziła zgodność z planem i poprawność formalno-rachunkową dokumentu, oraz merytoryczna prze Dyrektora Biura Związku, który zatwierdził dokument potwierdzając zasadność wykonania przelewu i podpisując zlecenie do banku. Daty wykonania powyższych czynności zostaną poprawione na opisie dokument".*

5. Kontrola wydatków z tytułu podróży służbowych w badanej próbie dokumentów księgowych wykazała, że:
   1) na poleceniach wyjazdu służbowego dla Dyrektora Biura Związku brak kwoty jaką zatwierdzono do wypłaty oraz brak zatwierdzenia delegacji do wypłaty przez kierownika jednostki lub osobę upoważnioną,
   2) na poleceniach wyjazdu służbowego dla trzech członków Zarządu Związku i dwóch pracowników Biura Związku do Czech brak zatwierdzenia do wypłaty przez kierownika jednostki lub osobę upoważnioną.

   Powyższe było niezgodne z art. 53 ust. 1 w związku z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., od 4.07.2023 r. Dz.U. z 2023r., poz. 1270, ze zm.), z których wynika, że kierownik związku jednostek samorządu terytorialnego jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tego związku oraz z § 6 pkt 5 „Instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" stanowiącej załącznik Nr 4 do Uchwały Nr IX/40/I/2021 Zarządu Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentacji zasad(polityki) rachunkowości w Związku Powiatowo-Gminnym „Wielkopolski Transport Regionalny" w którym określono, iż: *„Ostatecznego zatwierdzenia dokumentu do wypłaty dokonuje Kierownik jednostki".*

   Główna księgowa wyjaśniła, że: *„Na delegacjach od nr 1/I/2023 do 6/I/2023 dla Dyrektora Biura Związku, brak kwoty na jaką zatwierdzono do wypłaty, oraz brak zatwierdzenia delegacji do wypłaty przez kierownika jednostki informacje i podpisy zostaną uzupełnione".*

6. W badanej próbie dokumentów księgowych stwierdzono przypadek naruszenia zasad klasyfikacji wydatków wynikających z art. 39 ust. 1 w związku z ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., od 4.07.2023 r. Dz.U. z 2023 r., poz. 1270, ze zm.) oraz objaśnieniem do § 430 „Zakup usług pozostałych" w „Klasyfikacji paragrafów wydatków i środków (z objaśnieniami)" będącej załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U z 2022 r. poz. 513, ze zm.), a mianowicie wydatek dokonany na podstawie faktury nr 02/2023 z dnia 13.01.2023 r. za usługi parkingowe na kwotę 30,00 zł, ujęto w § 4410 „Podróże służbowe krajowe" zamiast w § 4300 „Zakup usług pozostałych".

   Główna księgowa wyjaśniła, że: *„wydatek dokonany na podstawie faktury nr 02/2023 z dnia 13.01.2023 r. (data wpływu do związku 16.01.2023r.) z firmy Parking Samochodowy Maria Karolczak 61-851 Poznań ul. Zielona 3, za usługi parkingowe na kwotę 30,00 zł, ujęto w § 4410 „Podróże służbowe krajowe" zamiast w § 4300 „Zakup usług pozostałych" – wydatek został zakwalifikowany do niewłaściwego paragrafu klasyfikacji budżetowej w wyniku ludzkiej pomyłki."*

7. Kontrola dochodów Związku z tytułu wpłaty składek przez członków Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" wykazała, że:
   1) w dniu 20 października 2023 r. Związek wystawił noty księgowe na kwotę 5.000,00 zł dla nowych członków Związku jako udział, w których określono termin płatności 31.10.2023 r.

      Zgodnie z uchwałą Nr X/74/I/2023 Zgromadzenia Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" z dnia 14 kwietnia 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na przyjęcie nowych Uczestników do Związku wniesienie udziału w wysokości 5.000,00 zł winno nastąpić w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku

Urzędowym Województwa Wielkopolskiego obwieszczenia o zmianie statutu dotyczącej nowych uczestników.
Zmiana statutu została ogłoszona przez Wojewodę w dniu 24 lipca 2023 r. w Dz. Urz. Woj. Wlkp. pod poz. 7096. W związku z powyższym noty księgowe winny być wystawione w lipcu, a termin płatności udziału winien być określony do 7.08.2023 r.,

2) w dniu 20 października 2023 r. Związek wystawił noty księgowe na wkład własny na zakup autobusów dla nowych członków Związku, w których określono termin płatności 31.10.2023 r.
Zgodnie z uchwałą Nr X/74/I/2023 Zgromadzenia Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" z dnia 14 kwietnia 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na przyjęcie nowych Uczestników do Związku określono uiszczenie dopłaty w dwóch transzach; pierwsza w terminie do 15 listopada 2023 r., która przeznaczona zostanie na pokrycie wkładu własnego w ramach przedsięwzięcia pn.„Poprawa ekologiczności regionalnego transportu drogowego poprzez zakup taboru autobusowego zasilanego gazem ziemnym lub z napędem hybrydowym" w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych II Edycja - Projekt 2.

Stanowiło to naruszenie art. 42 ust. 5 w związku z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1634, ze zm., od 4.07.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.)

8. W okresie objętym kontrolą oraz w trakcie czynności kontrolnych w Związku Powiatowo–Gminnym „Wielkopolskie Transport Regionalny" obowiązywał regulamin wynagradzania wprowadzony uchwałą nr IX/42/2021 Zarządu Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" z dnia 16 grudnia 2021 r., w którym w tabeli „taryfikacja stanowisk pracy" określono dla poszczególnych stanowisk kategorię zaszeregowania oraz minimalne wynagrodzenie dla poszczególnych stanowisk. Nie określono maksymalnego poziomu wynagrodzenia zasadniczego.
Powyższe było niezgodne z art. 39 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 530, ze zm.), w którym określono, że: „ *Pracodawca w regulaminie wynagradzania określi, dla pracowników samorządowych, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3 szczegółowe warunki wynagradzania, w tym maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego".*
Dyrektor Biura Związku wyjaśnił, że: *„Oczywista nieprawidłowość zostanie usunięta niezwłocznie poprzez ustalenie w regulaminie wynagradzania szczegółowych warunków wynagradzania pracowników samorządowych – w tym maksymalnego wynagrodzenia zasadniczego stosowanego na poszczególnych stanowiskach pracy (w powiązaniu z tzw. Kategorią zaszeregowania pracowników). Z uwagi na treść art. 36. Ust. 1 UPS w zw z art. 18^{3c} § 1 i 3 KP rozważaniu poddane zostanie widełkowe ustalenie wynagrodzenia zasadniczego dla danego stanowiska pracy – z podaniem kwoty minimalnej i maksymalnej".*

9. Fakturę VAT nr 2/09/2023 z dnia 5.09.2023 r. za świadczenie obsługi prawnej na kwotę 7.380,00 zł wraz z podatkiem od towarów i usług i z terminem płatności do 19.09.2023 r., zapłacono dnia 9.10.2023 r. (dwadzieścia dni po terminie).
Regulowanie zobowiązań po terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań naruszyło art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., od 4.07.2023 r. Dz.U z 2023 r. poz. 1270, ze zm.).
Główna księgowa wyjaśniła, że: *„Nie pamiętam dlaczego zapłaty za fakturę VAT nr 2/09/2023 z dnia 05.09.2023 r. wystawionej przez Masiota i Wspólnicy Spółka komandytowo-akcyjna za obsługę prawną w m-cu wrześniu 2023r., z terminem płatności*

19.09.2023 r. dokonano w dniu 09.10.2023 r. (WB nr 102) tj. 20 dni po terminie płatności. Nie naliczono i nie zapłacono odsetek od opóźnionej zapłaty".

10. Kontrola wydatków z tytułu wynagrodzeń wykazała, iż dokonano wypłaty dodatku za wieloletnią pracę w nieprawidłowej wysokości:
    1) Przewodniczącemu Zarządu Związku; dokonano wypłaty dodatku za wysługę lat w miesiącach marzec - czerwiec 2023 r. w zaniżonej wysokości. Wypłacono dodatek za wieloletnią pracę w wysokości 15 % zamiast 16 %, w wyniku czego wynagrodzenie zaniżono ogółem o kwotę 97,28 zł,
       Powyższe było niezgodne z:
       a) art. 38 ust. 1 w związku z ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 530, ze zm.), w którym określono, że dodatek za wieloletnią pracę przysługuje po 5 latach pracy w wysokości wynoszącej 5 % miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, dodatek ten wzrasta o 1 % za każdy dalszy rok pracy aż do osiągnięcia 20 % miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, przy czym do okresów pracy uprawniających do dodatku za wieloletnią pracę *„wlicza się wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze".*
       b) § 7 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1960, ze zm.) w którym określono, że: *„dodatek za wieloletnią pracę wypłaca się w terminie wypłaty wynagrodzenia:*
          1) począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym pracownik samorządowy nabył prawo do dodatku lub wyższej stawki dodatku, jeżeli nabycie prawa nastąpiło w ciągu miesiąca;
          2) za dany miesiąc, jeżeli nabycie prawa do dodatku lub wyższej stawki dodatku nastąpiło pierwszego dnia miesiąca.",
    2) członkowi Zarządu wybranemu uchwałą Nr I/3/2021; w miesiącach czerwiec - grudzień 2023 r. wypłacono dodatek za wieloletnią pracę w wysokości 5 % w kwocie 95,63 zł miesięcznie, pomimo, iż w aktach osobowych brak świadectw pracy lub innych dokumentów potwierdzających wcześniejsze zakończone okresy zatrudnienia.
       Przedstawiono zaświadczenie o zatrudnieniu z dnia 27.11.2018 r., z którego wynika, że ww. członek Zarządu od dnia 28.04.2014 jest zatrudniony u wystawcy zaświadczenia oraz że został mu udzielony urlop bezpłatny na okres pełnienia funkcji burmistrza.
       Nie przedstawiono dokumentu potwierdzającego, że urlopu bezpłatnego udzielono w związku z wyborem na członka zarządu Związku.
       Powyższe było niezgodne z art. 38 ust. 1 w związku z ust. 5 ustawy o pracownikach samorządowych oraz § 7 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych, zgodnie z którym: *„Pracownikowi samorządowemu, który wykonuje pracę w urzędzie lub jednostce w czasie urlopu bezpłatnego udzielonego przez pracodawcę w celu wykonywania tej pracy, okres zatrudnienia u tego pracodawcy poprzedzający dzień rozpoczęcia urlopu bezpłatnego wlicza się do okresu pracy uprawniającego do dodatku za wieloletnią pracę".*
       Główna Księgowa złożyła następujące wyjaśnienie: *„Do stażu pracy Pana [...] zaliczono czas pracy od dnia 28.04.2014 do dnia 27.11.2018 roku w [...] tj. 3 lata 6 miesięcy i 4 dni, system kadrowo płacowy na wprowadzonych danych po przepracowaniu wymaganego okresu naliczył 5%, dodatku stażowego".*

11. Kontrola wydatków z tytułu wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego wypłaconego za 2023 rok w dniu 30.01.2024 r. wykazała, iż do podstawy naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego doliczano:
    1) wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby,
    2) w jednym przypadku jednorazowej nagrody,
    3) dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2022 rok wypłacone w 2023 roku
    4) dodatek za wieloletnią pracę za czas pobierania zasiłku opiekuńczego.

    Powyższe było niezgodne z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1690, ze zm.) w związku z § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. Nr 2, poz. 14, ze zm.).

    W wyniku powyższego dodatkowe wynagrodzenie roczne dla wszystkich pracowników zawożono o kwotę 5.065,94 zł.

    W trakcie czynności kontrolnych za zgodą pracowników w lutym 2025 roku nadpłaty potrącono z wynagrodzenia.

    Główna Księgowa wyjaśniła, że: *„podstawy przyjęte do wyliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego rok za 2023 obejmowały całość wynagrodzeń wypłaconych włącznie z nagrodami uznaniowymi i innymi wypłaconymi składnikami. [...]”.*

12. W Związku Powiatowo-Gminnym „Wielkopolski Transport Regionalny” w Poznaniu nie określono obowiązującej w 2023 roku stawki za jeden kilometr przebiegu pojazdu w przypadku używania przez pracowników samochodów prywatnych do wyjazdów służbowych.

    Powyższe było niezgodne z § 3 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2190), w którym określono, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów przejazdu w wysokości stanowiącej iloczyn przejechanych kilometrów przez stawkę za jeden kilometr przebiegu, ustaloną przez pracodawcę, która nie może być wyższa niż określona w przepisach.

    Główna Księgowa wyjaśniła, że: *„stosowana była stawka wynikająca z w rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie-będących własnością pracodawcy (Dz. U. poz. 271, z 2004 r. poz. 2376, z 2007 r. poz. 1462 oraz z 2011 r. poz. 308)”.*

13. Na konto zakładowego funduszu świadczeń socjalnych dokonano przelewu w kwocie 6.236,00 zł (75% równowartości odpisu) w dniu 1.06.2023 r., tj. 1 dzień po terminie oraz w kwocie 2.079,00 zł (pozostałe 25 % odpisu) w dniu 3.10.2023 r., tj. 3 dni po terminie.

    Powyższe było niezgodne z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 923, ze zm., od 24.05.2023 r. Dz. U z 2023 r. poz. 998, ze zm.), w którym określono, że: *„Równowartość dokonanych odpisów i zwiększeń naliczonych zgodnie z art. 5, 13 i 14 na dany rok kalendarzowy pracodawca przekazuje na rachunek bankowy Funduszu w terminie do dnia 30 września tego roku, z tym że w terminie do dnia 31 maja tego roku przekazuje kwotę stanowiącą co najmniej 75% równowartości odpisów, o których mowa w art. 5 ust. 1-3”.*

Stanowiło także naruszenie art. 44 ust. 2 w związku z art. 9 pkt 2 ustawy dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., od 4.07.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.).

14. Kontrola wydatków bieżących szczegółowo opisana w protokole kontroli z tytułu podróży służbowych pracowników i członków Zarządu Związku wykazała, że:
    1) na poleceniach wyjazdu służbowego do Czech (Wysoke Myto) odbytego w dniach 6-7.11.2023 r. przez trzech członków zarządu Związku i dwóch pracowników biura brak:
        a) numeru delegacji,
        b) określonego środka lokomocji,
        c) podpisu zlecającego wyjazd,
        d) godziny przekroczenia granicy w drodze za granicę oraz godziny przekroczenia granicy w drodze powrotnej,

        ponadto nie wypłacono zaliczki,
    2) do rozliczenia delegacji nie załączono oświadczenia o zapewnieniu w czasie podróży wyżywienia,
    3) rozliczenie i wypłatę za wyjazd służbowy Dyrektora Biura do Barcelony zawyżono o kwotę 12,45 zł w wyniku błędnie przyjętego kursu euro,
    4) przy rozliczeniu kosztów podróży za wyjazd Dyrektora Biura do Brukseli naliczono ryczałt za 5 noclegów zamiast 3 w wyniku czego zawyżono wypłatę o kwotę 307,38 zł,
    5) w większości przypadków delegacje rozliczono w terminie od 16 do 73 dni od dnia odbycia podróży służbowej.

    Powyższe było niezgodne z § 3 ust. 1, § 5 ust. 1, § 12 pkt 1, § 20 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r., poz. 167, ze zm., od 12.10.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 2190).

    Brak podpisu polecającego podróż służbową dawałby podstawę do podważenia wyjazdu jako podróży służbowej rozumianej zgodnie z art. 77^5§ 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510 ze zm., od 31.07.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).

    Dyrektor Biura wyjaśnił, że: *„Oświadczenia faktycznie nie zostały złożone u głównej księgowej, natomiast sam rozliczałem delegację i wiedziałem, że posiłki nie były zapewnione w trakcie podróży służbowej za równo do Barcelony jak i Brukseli.*

    W rozliczeniu delegacji do Barcelony zostały uwzględnione diety za czas podróży 4 dni 7 godz i 15 minut w kwocie 215 euro, ryczałt za 4 noclegi w kwocie 200 euro, dojazdy środkami komunikacji za dwie doby w kwocie 10 euro. Kurs rozliczenia był brany z dnia poprzedzającego rozliczenie 4,47 zł.

    Koszty delegacji do Barcelony zostały rozliczone na druku „rozliczenie zaliczki", druk ten został zatwierdzony merytorycznie przez Wiceprzewodniczącego Zarządu Tomasza Łubińskiego.

    W rozliczeniu delegacji do Brukseli został przyjęty kurs euro z dnia poprzedzającego rozliczenie . Wysokość diet za 4 dni i 16 godzin wyniosła 275 euro, ryczałt za 5 noclegów w kwocie 250 euro oraz dojazdy środkami komunikacji w kwocie 22 euro zgodnie z załącznikiem.

    Na drukach delegacji nie została wypełniona część zatwierdzająca na kwotę i bark podpisu osoby zatwierdzającej. Powyższe zostanie uzupełnione".

    Główna księgowa złożyła następujące wyjaśnienie: *„Nie potrafię wyjaśnić dlaczego delegacje zostały źle rozliczone, bez wskazania godziny przekroczenia granicy oraz po kursie z 6.11.2023 roku. Również nie potrafię wyjaśnić dlaczego nie zostały uzupełnione pod*

względem formalnym. Przewodniczący Hojan podpisał się w złym miejscu jako osoba zatwierdzająca delegację.
Rozliczenie delegacji zostanie poprawione a braki formalne zostaną uzupełnione do dnia 27 marca br.".

15. Związek Powiatowo-Gminny „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu nie sporządził i nie zamieścił w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz na stronie internetowej zamawiającego planu postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewidywał przeprowadzić w 2023 roku.
Plan postępowań o udzielenie zamówień na rok 2024 (nr 2024/BZP 00668431/01/P) i na rok 2025 (nr 2024/BZP 00668433/01/P) zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 20.12.2024 r. Plan postępowań o udzielenie zamówień na rok 2024 został upubliczniony na stronach Biuletynu Zamówień Publicznych po roku od przyjęcia planu finansowego na 2024 r.
Plany zostały zamieszczone na stronie internetowej Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" w dniu 27.02.2025 r., tj. w czasie trwania czynności kontrolnych.
Powyższe naruszyło art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm., od dnia 14.08.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm., od dnia 30.08.2024 r. Dz. U. z 2024 r. poz. 1320), z którego wynika, że: *„Zamawiający publiczni, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2, oraz ich związki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia przyjęcia budżetu lub planu finansowego przez uprawniony organ, sporządzają plan postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewidują przeprowadzić w danym roku finansowym. Plan zamieszcza się w Biuletynie Zamówień Publicznych, na zasadach określonych w dziale III w rozdziale 2, oraz na stronie internetowej zamawiającego".*

16. Związek Powiatowo-Gminny „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu przekazał roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w roku 2023 w dniu 21.03.2024 r. (potwierdzenie złożenia sprawozdania rocznego nr 2023/SPRR 00033034/01).
Sprawozdanie sporządzono 20 dni po terminie określonym w art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm., od 14.08.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm.) stanowiącym, że sprawozdanie zamawiający przekazuje Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w terminie do dnia 1 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

17. Kontrolą wydatków budżetowych z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm., od 14.08.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm.) objęto postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę niskoemisyjnych autobusów międzymiastowych klasy II z napędem hybrydowym pn: „Poprawa ekologiczności regionalnego transportu drogowego poprzez zakup taboru autobusowego zasilanego gazem ziemnym lub z napędem hybrydowym", przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie art. 132 ustawy. Wartość szacunkową zamówienia ustalono w dniu w dniu 2.03.2023 r. (na podstawie ofert złożonych w dniu 7.02.2023 r. w ramach dostawy 7 sztuk fabrycznie nowych autobusów hybrydowych dla Kolei Małopolskich).
Postępowanie wszczęto na podstawie ogłoszenia przekazanego Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej w dniu 6.03.2023 r., opublikowanego w Dz. U. /2023/S 050 - 148880 w dniu 10.03.2023 r.
W postępowaniu złożono dwie oferty.

Postępowanie zakończono udzieleniem zamówienia na podstawie umowy nr 11/2023 zawartej w dniu 14.06.2023 r. z wybranym wykonawcą za wynagrodzeniem na kwotę 34.966.440,00 zł wraz z podatkiem od towarów i usług.
Zamawiający zapłacił wykonawcy z tytułu realizacji umowy kwotę 34.966.440,00 zł wraz z podatkiem od towarów i usług,
Wydatki na zadanie zaplanowano:

- w dziale 600 „Transport i łączność", rozdziale 60004 „Lokalny transport zbiorowy", § 6060 „Zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych" w „Planie wydatków budżetowych" będącym załącznikiem do:
  - uchwały nr VIII/65/I/2022 Zgromadzenia Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Planu Finansowego Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" na rok 2023 - w kwocie 2.639.024,00 zł,
  - uchwały nr XIII/96/I/2023 Zgromadzenia Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie uchwalenia Planu Finansowego Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" na rok 2024 - w łącznej kwocie 32.207.591,00 zł (w tym: § 6060 – 2.486.117,00 zł i § 6370 – „Wydatki poniesione ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład" - 29.721.474,00 zł); uchwałą z nr XIV/103/I/2024 z dnia 26 stycznia 2024 r. zwiększono wydatki w łącznej kwocie do 33.333.087,00 zł, w tym w § 6060 do kwoty 3.611.644,00 zł,
- pod poz. 1.3.2.1 w „Wykazie przedsięwzięć WPF" będącym załącznikiem do uchwały nr VIII/64/I/2022 Zgromadzenia Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu na lata 2023-2028, gdzie ujęto inwestycję pn.: „Poprawa ekologiczności regionalnego transportu drogowego poprzez zakup taboru autobusowego zasilanego gazem ziemnym lub z napędem hybrydowym".
  Okres realizacji inwestycji określono na lata 2023-2024, łączne nakłady finansowe na kwotę 35.187.000,00 zł, z limitem wydatków na 2023 r. w wysokości 2.639.024,00 zł, a na 2024 w wysokości 32.547.976,00 zł.

Kontrola postępowania wykazała następujące nieprawidłowości:

1) nie dokonano weryfikacji podpisu elektronicznego na ofertach złożonych w postępowaniu, stosownie do art. 63 ustawy, w formie elektronicznej w dniu otwarcia ofert - 20.04.2023 r. Zamawiający dokonał weryfikacji elektronicznego podpisu dopiero w dniu 14.06.2023 r.,
2) w toku badania i oceny ofert (wybranej jako najkorzystniejsza) zamawiający nie poprawił zgodnie z art. 223 ust. 2 pkt 1 ustawy oczywistej omyłki pisarskiej dotyczącej ceny jednostkowej netto.
   W ofercie podano: 1.236.600,00 zł x 5 = 6.180.000,00, stawka podatku VAT 23% - 1.421.400,00, wartość brutto 7.601.400,00 zł.
   Powinno być: 1.236.000,00 zł x 5 = 6.180.000,00, stawka podatku VAT 23% - 1.421.400,00, wartość brutto 7.601.400,00 zł,
3) w protokole postępowania:
   a) w punkcie 3 „wartość zamówienia" podano kwotę 28.429.800 zł (co stanowi równowartość kwoty 6.131.076,13 euro), która była niezgodna z dokumentem szacowania wartości zamówienia z dnia 2.03.2023 r. na kwotę 28.607.300,00 zł. Ponadto podana wartość została przeliczona niezgodnie z obowiązującym w 2023 roku średnim kursem euro (28.429.800,00 zł/4,4536 = 6.383.554,88 euro).
   b) w protokole brak podpisu jednego z członków komisji przetargowej,

c) w punkcie 23 protokołu zapisano: *„Załącznikami do niniejszego protokołu są wszystkie dokumenty z przeprowadzonego postępowania znajdujące się w dokumentacji z postępowania, dotyczące postępowania o nr AB.261.3.2023, tj. wnioski, ogłoszenia, ZWZ, korespondencja z Wykonawcami, oferty, umowy etc. (zgodnie ze spisem spraw dołączonym do dokumentacji)".*
Kontrolującym przedstawiono nieuporządkowaną dokumentację, która nie zawierała spisu spraw, brakujące dokumenty przedstawiano na żądanie w trakcie czynności kontrolnych,

d) protokół został zatwierdzony przez Przewodniczącego Zarządu Związku z datą 12.05.2023 r., co nie jest zgodne ze stanem faktycznym opisanym w protokole.

Powyższe narusza wynikający z:
- art. 28 ustawy obowiązku ustalenia wartości zamówienia z należytą starannością,
- art. 72 ust. 1 pkt 2 obowiązek ujawnienia w protokole postępowania wartości zamówienia,
- § 4 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 2434) obowiązek sporządzania protokołu postępowania według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia

4) zamawiający zamieścił w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wykonaniu umowy nr 2025/BZP 00134546/01 w dniu 6.03.2025 r. (w czasie trwania czynności kontrolnych), tj. 12 miesięcy po terminie wynikającym z art. 448 ustawy. Odbioru ostatecznego pojazdów dokonano w dniu 2.02.2024 r.

18. Płatności 3 faktur wynikających z realizacji umowy nr 11/2023 z dnia 14.06.2023 r. na realizację zadania inwestycyjnego pn.: Dostawa niskoemisyjnych autobusów międzymiastowych klasy II z napędem hybrydowym pn: „Poprawa ekologiczności regionalnego transportu drogowego poprzez zakup taboru autobusowego zasilanego gazem ziemnym lub z napędem hybrydowym" dokonano z przekroczeniem terminu określonego w § 7 pkt 10 umowy, tj. 30 dni od daty doręczenia zamawiającemu prawidłowo wystawionej faktury wraz z protokołem odbioru końcowego.
Powyższe dotyczyło następujących faktur:
1) nr 2/11/2023 z dnia 13.11.2023 r. (data wpływu – 14.11.2023 r.) – wartość brutto 2.812.518,00 zł.
Zapłaty dokonano w dniach:
a) 06.01.2024 r. – 912.534,00 zł,
b) 20.01.2024 r. – 1.500.000,00 zł,
c) 02.02.2024 r. – 399.984,00 zł.
Termin płatności wynikający z umowy upłynął 14.12.2023 r.,
2) nr 3/11/2023 z dnia 13.11.2023 r. (data wpływu – 14.11.2023 r.) – wartość brutto 1.520.280,00 zł.
Zapłaty dokonano w dniu 15.02.2024 r. – 1.520.280,00 zł.
Termin płatności wynikający z umowy upłynął 14.12.2023 r.,
3) nr 14/12/2023 z dnia 27.12.2023 r. (data wpływu – 27.12.2023 r.) – wartość brutto 10.641.960,00 zł.
Zapłaty dokonano w dniach:
a) 02.02.2024 r. – 684.157,00 zł,
b) 15.02.2024 r. – 9.957.803,00 zł.

Termin płatności wynikający z umowy upłynął 26.01.2024 r.
Ustalono, że od nieterminowej zapłaty nie naliczono i nie zapłacono odsetek.

Stanowiło to naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych ustawy (Dz. U. z 2022 r., poz. 1634, ze zm., od 4.07.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.) stanowiącym, że wydatki publiczne powinny być dokonywane terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.
Główna księgowa złożyła następujące wyjaśnienie: *„Faktury zostały zapłacone zgodnie z terminami płatności oraz możliwościami finansowymi Związku, takimi na jakie pozwalała płynność finansowa Związku".*

19. Ustalono, że w dniu 24 października 2023 r. pomiędzy Związkiem Powiatowo-Gminnym „Wielkopolski Transport Regionalny" z siedzibą w Poznaniu a osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą z siedzibą w Luboniu została zawarta umowa o świadczenie doradztwa w zakresie zamówień publicznych oraz wsparcia technicznego w zakresie obsługi platformy cyfrowej podczas prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup 23 niskoemisyjnych autobusów hybrydowych począwszy od opublikowania ogłoszenia o zamówieniu do podpisania umowy z wybranym wykonawcą lub unieważnienia postępowania.
Umowa została zawarta na czas oznaczony, tj. konieczny na dokonanie czynności stanowiących przedmiot umowy, nie dłużej niż 3 miesiące od dnia zawarcia umowy na kwotę w wysokości 6.000,00 zł powiększoną o podatek od towarów i usług w wysokości 23%.
Za świadczenie doradztwa w zakresie zamówień publicznych zleceniobiorca otrzymał wynagrodzenie na podstawie faktury nr 00003/10/2023 z dnia 24.10.2023 r. (data wpływu 13.11.2023 r.) w wysokości 7.380,00 zł wraz z podatkiem od towarów i usług.
Postępowanie będące przedmiotem umowy zostało zakończone podpisaniem umowy nr 11/2023 z wybranym wykonawcą w dniu 14.06.2023 r., tak więc zawarcie umowy w dniu 24.10.2023 r. było bezprzedmiotowe i sprzeczne ze stanem faktycznym, bowiem we wskazanym w umowie okresie zleceniobiorca nie miał możliwości wykonywania żadnych czynności związanych z prowadzonym postępowaniem.
Dyrektor Biura Związku złożył następujące wyjaśnienie: *„Mam świadomość, że umowa z firmą [...] z siedzibą w Luboniu została zawarta w opóźnionym terminie po ogłoszeniu, przeprowadzeniu i rozstrzygnięciu przetargu. Pani [...] osobiście zajmowała się obsługą platformy przetargowej Open Nexus przed ogłoszeniem w trakcie i po rozstrzygnięciu przetargu na zakup 23 autobusów zajmując się wprowadzaniem danych związanych z prowadzonym przetargiem, a jej doradztwo polegało na wskazywaniu technicznych możliwości obsługi platformy Open Nexus głównie przeglądaniu i nanoszeniu drobnych poprawek we wprowadzonych już danych.*
Pani [...] była osobiście na rozmowie w Biurze Związku w dniu 5 marca 2023 roku gdzie zostały ustnie określone warunki współpracy i kwota wynagrodzenia. Nie zostały dopełnione formalności zawarcia umowy pisemnej co według kodeksu cywilnego, nie zwalnia z obowiązku zapłaty wynagrodzenia za wykonaną pracę gdyż umowa ustna jest tak samo wiążąca. Pani [...] wykonywała swoją pracę zdalnie z Grecji, gdyż tam ma drugie miejsce swojej rezydencji a po wykonaniu pracy dla Związku przebywała dłuższy okres w [...].
Formalności zawarcia umowy zapłaty wynagrodzenia zostały dopełnione w najszybszym możliwym terminie czyli październiku 2023 roku, wówczas zostało wypłacone wynagrodzenie zgodne ze wcześniejszymi ustaleniami".

20. Kontrola umowy zawartej w dniu 30.09.2021 r. z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w zakresie świadczenia usługi prowadzenia rachunków bankowych oraz innych usług wykazała, że:

1) umowa rachunku została zawarta na czas nieoznaczony od dnia 30.09.2021 r. (§ 5 umowy).
   Stosownie do art. 264 ust. 1 w związku z art. 4 ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., od 4.07.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.) bankową obsługę budżetu związku gmin i powiatów wykonuje bank wybrany na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych.
   Na podstawie art. 72a ust. 2 w związku z art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526, ze zm.) do gospodarki finansowej związku powiatowo-gminnego stosuje się odpowiednio przepisy o gospodarce finansowej powiatu.
   Związek powiatowo-gminny ma zatem obowiązek stosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm., od 14.08.2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1605) do zawierania umów, których przedmiotem jest bankowa obsługa budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
   Art. 434 ust. 1 ustawy Prawa zamówień publicznych stanowi, że: *„Umowę zawiera się na czas oznaczony."*, choć z wyjątkami określonymi w art. 435 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych",
2) na umowie brak kontrasygnaty (podpisu) głównej księgowej.
   Brak kontrasygnaty głównego księgowego stanowił naruszenie art. 48 ust. 3 w związku z art. 72a ust. 2 oraz art. 72 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym.
   Art. 48 ust. 3 ustawy o samorządzie powiatowym stanowi, że: *„Jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań majątkowych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika powiatu lub osoby przez niego upoważnionej"*.

W okresie od 01.09.2021 r. do 20.05.2023 r. poniesiono koszty na rzecz banku w wysokości 27.427,50 zł.

Odpowiedzialnymi za powstałe nieprawidłowości są pracownicy w zakresie wykonywanych przez nich czynności oraz Przewodniczący Zarządu Związku i główna księgowa poprzez nienależyte wypełnianie obowiązków wynikających z przepisów prawa.

Przedstawiając Panu Przewodniczącemu ustalenia kontroli, Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu wnosi o ich wykorzystanie w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz usprawnienia gospodarki finansowej Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny", w tym poprzez realizację następujących wniosków pokontrolnych:

1. Zobowiązać głównego księgowego i służby finansowe do wyeliminowania nieprawidłowości w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz przestrzegania zasad zawartych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.), w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342, ze zm.), a także z zasadami (polityką) rachunkowości jednostki, w szczególności:
   1) przestrzegać zasad funkcjonowania kont wskazanych w „Planie kont dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego" będącym załącznikiem nr 2 do rozporządzenia oraz

w „Planie kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych" będącym załącznikiem nr 3 do rozporządzenia, a w szczególności:

a) ewidencję na koncie 133 „Rachunek budżetu" prowadzić na podstawie dokumentów bankowych, tak aby zachodziła zgodność zapisów między jednostką a bankiem, zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu oraz w przepisach wewnętrznych,
b) na koncie 130 „Rachunek bieżący jednostki" dokonywać zapisów zgodnie z zapisami banku na rachunku bankowym budżetu jako zapisów powtórzonych, a dla zachowania czystości zapisów stosować zapisy techniczne,
c) do kont 901 „Dochody budżetu" oraz 902 „Wydatki budżetu" prowadzić ewidencję szczegółową według podziałek klasyfikacji budżetowej,
d) na kontach pozabilansowych 991 „Planowane dochody budżetowe" i 992 „Planowane wydatki budżetowe" prowadzić ewidencję zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu oraz przepisach wewnętrznych,
e) umorzenie wartości niematerialnych i prawnych o wartości nieprzekraczającej 10.000,00 zł ewidencjonować na koncie 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych",
f) ewidencję na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" prowadzić zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu i przepisach wewnętrznych,
g) odpisu aktualizacyjnego wartości udziałów dokonywać zgodnie z art. 28 pkt 3 w związku z art. 35 ust. 4 ustawy o rachunkowości i z zastosowaniem konta 073 „Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe" i konta 751 „Koszty finansowe",
h) na koncie 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych" ujmować wpłaty członków Związku na zakupy inwestycyjne,
i) na kontach bilansowych dokonywać zapisów zgodnych z zasada podwójnego zapisu określoną w art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości,

2) zapewnić, aby obowiązujące w jednostce uregulowania wewnętrzne dotyczące przyjętych zasad (polityki) rachunkowości były adekwatne do rozwiązań organizacyjnych przyjętych w Biurze Związku,
3) w celu wyeliminowania wskazanych w wystąpieniu pokontrolnym nieprawidłowości w obowiązującej w jednostce dokumentacji przyjętych zasad rachunkowości, a także zapewnienia jej zgodności z przepisami ustawy o rachunkowości i rozporządzenia zweryfikować jej postanowienia i dokonać stosownych zmian, stosownie do art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości,
4) ewidencję księgową budżetu Związku i Biura Związku jako jednostki prowadzić w oddzielnych księgach rachunkowych na kontach przewidzianych do tego w zakładowych planach kont (jednostki i organu) zawartych w obowiązujących uregulowaniach wewnętrznych z zakresu zasad (polityki) rachunkowości, mając na uwadze przepisy rozporządzenia,
5) operacje gospodarcze w księgach rachunkowych budżetu oraz jednostki ujmować zgodnie z faktycznym ich przebiegiem oraz treścią ekonomiczną, na właściwych kontach,
6) księgi rachunkowe prowadzić na bieżąco, co najmniej na koniec miesiąca, czyli każdego okresu sprawozdawczego sporządzić zestawienie obrotów i sald księgi głównej. W przypadku ujawnienia błędów po zamknięciu miesiąca dozwolone są korekty poprzez wprowadzenie do ksiąg dowodu zawierającego korektę błędnych zapisów, dokonywane zapisami tylko dodatnimi albo tylko ujemnymi,
7) stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, księgi rachunkowe prowadzić rzetelnie, tzn. tak aby dokonane w nich zapisy odzwierciedlały stan rzeczywisty. Zapewnić aby konta wykazywały rzeczywiste salda, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje

gospodarcze, ujmować w księgach rachunkowych i wykazywać w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną,

8) zapewnić, aby sporządzane dokumenty księgowe zawierały wszystkie elementy właściwe dla dokumentu księgowego wskazane w ustawie o rachunkowości oraz w przepisach wewnętrznych, w tym miedzy innymi treść operacji gospodarczych,
9) przypisu należności z tytułu składek członkowskich na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" oraz wszelkich korekt ich wysokości dokonywać na podstawie wystawionych not księgowych,
10) do ksiąg rachunkowych wprowadzać w postaci zapisu każde zdarzenie które nastąpiło w okresie sprawozdawczym mając na uwadze, iż okresem sprawozdawczym jest miesiąc, zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości w związku z § 26 ust. 2 rozporządzenia,
11) w przepisach wewnętrznych ustalić zasady ewidencji pozabilansowej dla wadiów wnoszonych przez wykonawców w gwarancjach bankowych, gwarancjach ubezpieczeniowych i poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2025 r. poz. 98),
12) wydatki z tytułu realizacji zadań inwestycyjnych realizowanych przez Związek Powiatowo-Gminny „Wielkopolski Transport Regionalny" dodatkowo ujmować na koncie 810 „Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje", zgodnie z opisem konta w „Planie kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych" będącym załącznikiem nr 3 do rozporządzenia,
13) wartość środków trwałych ustalać zgodnie z 28 ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz z art. 16g ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 278, ze zm.),
14) na fakturach i innych dokumentach stanowiących podstawę zapłaty sporządzać adnotację o dokonaniu zapłaty, zgodnie z § 7 pkt 18 załącznika nr 1 do Dokumentacji Zasad Rachunkowości Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny".

2. Przy sporządzaniu sprawozdań budżetowych przestrzegać przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 stycznia 2025 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 133), w szczególności:
   1) sporządzać sprawozdania budżetowe rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, stosownie do § 9 ust. 1 rozporządzenia,
   2) w sprawozdaniach budżetowych podawać kwoty zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, stosownie do § 9 ust. 2 rozporządzenia,
   3) sporządzać sprawozdania budżetowe zgodnie z Instrukcją sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego będącą załącznikiem nr 38 do rozporządzenia.

3. Przy dokonywaniu czynności prawnych mogących spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych przedkładać głównemu księgowemu lub osobie przez niego upoważnionej wszystkie dokumenty w celu kontrasygnaty, stosownie do art. 48 ust. 3 w związku z art. 72a ust. 2 i art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107, ze zm.).

4. Wydatków dokonywać po zatwierdzeniu dokumentów do wypłaty przez kierownika jednostki lub osobę upoważnioną, stosownie do z art. 53 ust. 1 i 2 w związku z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.).

5. Zapewnić, aby wydatki klasyfikowane były zgodnie z art. 39 ust. 1 w związku z ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.) oraz objaśnieniami z „Klasyfikacji paragrafów wydatków i środków (z objaśnieniami)" będącej załącznikiem nr 4 do Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.).

6. Stosownie do wynikającego z art. 42 ust. 5 w związku z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.) obowiązku ustalania przypadających Związkowi należności pieniężnych oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania, w wystawianych członkom Związku notach księgowych datę płatności składek i innych należności określać zgodnie z terminem określonym w uchwałach Zgromadzenia Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny".

7. W regulaminie wynagradzania pracowników Biura Związku określić szczegółowe warunki wynagradzania, w tym maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1135).

8. Dodatki za wieloletnia pracę naliczać i wypłacać w wysokości ustalonej zgodnie z art. 38 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1135) oraz § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1638).

9. Dodatkowe wynagrodzenie roczne naliczać zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 560) oraz § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. z 1997 r. Nr 2, poz. 14, ze zm.).

10. Stosownie do § 3 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2190) określić stawkę za jeden kilometr przebiegu pojazdu w przypadku używania przez pracowników samochodów prywatnych do wyjazdów służbowych.

11. Wpłaty odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dokonywać w terminach określonych w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 288).

12. Przed rozpoczęciem podróży służbowej, w rozumieniu z art. 77^5§ 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277. ze zm.), potwierdzać pisemnie na stosowanym formularzu polecenie jej odbycia.

13. Delegacje pracowników Biura Związku oraz członków zarządu Związku rozliczać i ustalać przysługujące z tego tytułu należności zgodnie z § 3 ust. 1, § 5 ust. 1, § 12 pkt 1, § 20 ust. 1

rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2190).

14. Zapewnić przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320), a w szczególności:
    1) plan postępowań o udzielnie zamówień sporządzać w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia przyjęcia planu finansowego oraz publikować na stronach Biuletynu Zamówień Publicznych i na stronie internetowej zamawiającego, zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy,
    2) roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach publicznych przekazywać Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w terminie wynikającym z art. 82 ust. 2 ustawy, tj. do dnia 1 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie,
    3) dokonywać weryfikacji podpisu elektronicznego na ofertach złożonych w postępowaniu, stosownie do art. 63 ustawy, w formie elektronicznej,
    4) badania i oceny ofert dokonywać w sposób rzetelny, a w przypadku zaistnienia oczywistych omyłek pisarskich poprawić je i niezwłocznie zawiadamiać o tym wykonawcę, którego oferta została poprawiona, stosownie do art. 223 ust. 2 ustawy,
    5) protokół postępowania sporządzać zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 2434) stanowiących, że zamawiający dokumentuje czynności i zdarzenia związane z danym zamówieniem publicznym lub umową ramową w uporządkowany sposób, umożliwiający odtworzenie chronologicznego przebiegu wszystkich etapów danego postępowania oraz istotnych czynności poprzedzających jego wszczęcie, a także czynności związanych z zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy ramowej,
    6) ogłoszenie o wykonaniu umowy zamieszczać w Biuletynie Zamówień Publicznych w terminie 30 dni od dnia wykonania umowy, stosownie do art. 448 ustawy.

15. Wydatków publicznych dokonywać w terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.).

16. Zawierać umowy zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi, w szczególności ustawy dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, ze zm.), ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320). Zaprzestać zawierania na piśmie umów w celu potwierdzenia i rozliczenia wcześniej zawartych i wykonanych umów.

17. Przy zawieraniu umów na bankową obsługę Związku Powiatowo-Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu mieć na uwadze art. 264 ust. 1 w związku z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.) oraz art. 434 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320). Zaprzestać zawierania umów na czas nieokreślony.

O sposobie realizacji wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania należy zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych powiadomić Regionalną Izbę Obrachunkową w Poznaniu w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby. Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, za pośrednictwem Prezesa Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Bieg terminu, o którym mowa wyżej ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżenia w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

PREZES IZBY
Grażyna Wróblewska

Do wiadomości:
Zgromadzenie Związku Powiatowo-Gminnego
Wielkopolski Transport Regionalny" w Poznaniu